

Plan van aanpak bestrijding watercrassula in de Vloedtuinen

Rob van Dijk (Biodiversiteitsteam Goirle-Riel), 7 mei 2025

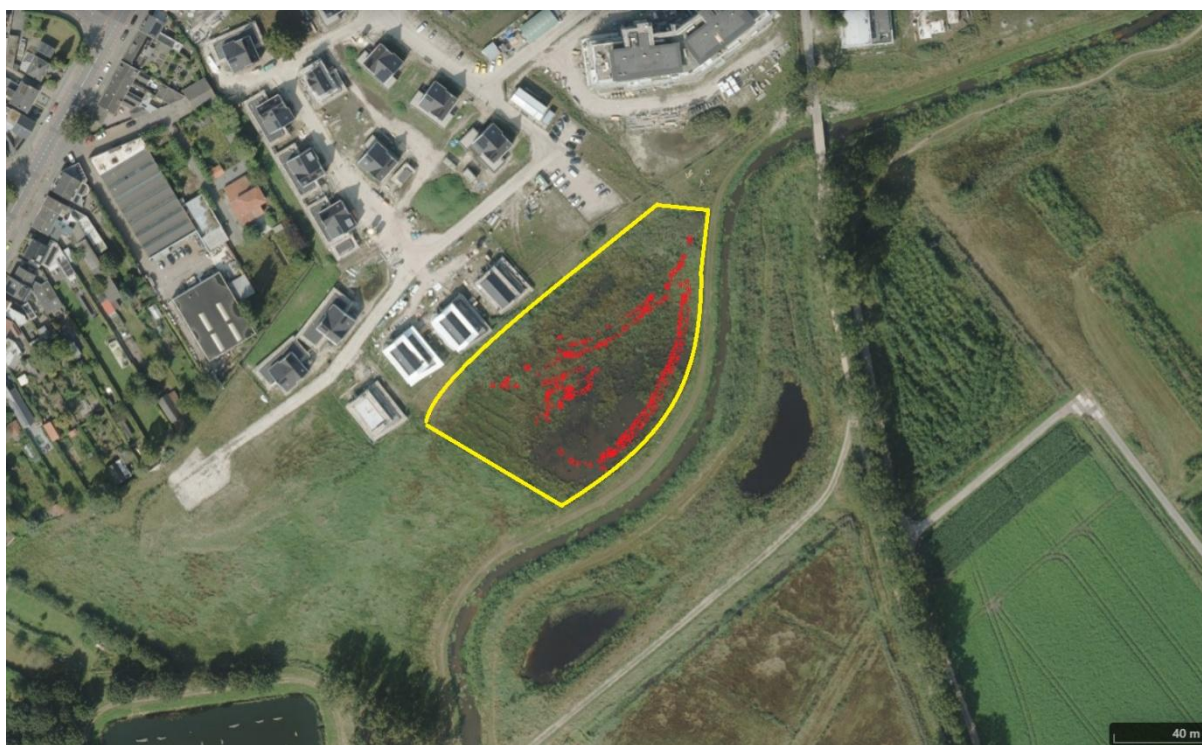
Aanleiding

Het gebied de Vloedtuinen, onderdeel van het ontwikkelplan Land van Anna, is besmet met de invasieve plantensoort watercrassula. Biodiversiteitsteam Goirle-Riel en ingenieursbureau Antea hebben het voornemen om deze te bestrijden.

Doel

Watercrassula vormt dichte matten en verdringt inheemse plantensoorten, waardoor de biodiversiteit in het natuurgebied sterk afneemt. Vanuit dergelijke groeiplaatsen kan de soort zich verder over de omgeving verspreiden. De belangrijkste manieren van verspreiding zijn via (maai)machines, via (water)vogels en via stromend water.

Doel van de bestrijdingsactie is te voorkomen dat er een monocultuur van watercrassula ontstaat. Het zal gezien de omvang van de besmetting niet mogelijk zijn om de plant voor 100% te bestrijden, aangezien ieder fragment weer opnieuw kan uitgroeien. Echter, wanneer de plant sterk teruggedrongen wordt ontstaat ruimte voor plantensoorten die de concurrentie met de watercrassula kunnen aangaan. Soorten die hiervoor geschikt zijn, zijn onder andere oeverkruid, moerashertshooi, knolrus, veenmos, waterpostelein, vlottende bies en waterbies.

Afbeelding 1. Ligging van het werkgebied (geel) en de voornaamste groeiplaatsen (rood)

Omvang en aard van de besmetting

Het besmette gebied betreft het lagere oostelijke gedeelte van de Vloed, en is ongeveer 0,5 hectare groot. De belangrijkste besmettingen bevinden zich in de overgang van de (nog) kale drooggevallen waterplassen naar de hogere delen. In het meest westelijke deel lijkt de soort te ontbreken; hier groeien juist verschillende doelsoorten zoals echte koekoeksbloem, holpijp, biezenknoppen, blauwe zegge en andere zeggesoorten. De hogere en opgehoogde delen van de Vloed zijn ongeschikt voor de watercrassula.

De bedekking van het gebied met watercrassula is ingeschat op 100-500 m².

Over de soort

Watercrassula, ook wel waternaaldruid genoemd, is een wintergroene oeverplant die ook tot een diepte van 2 meter onder water kan groeien. De plant heeft kleine vlezig, tegenover elkaar staande bladen. De stengel is kruipend tot rechtopgaand en meestal wit tot rood gekleurd. De witte tot zachtroze bloemen zijn klein en onopvallend. Gelijkende soorten zijn vetmuur (boven water) en sterrenkroos (onder water).

Watercrassula komt wijdverspreid in Nederland voor en is als vijverplant in Nederland terecht gekomen. Het is een pioniersoort die met name nieuwe natte natuurgebieden in korte tijd kan koloniseren. De soort kan een zeer dichte vegetatie vormen op oevers en in voedselarme wateren. In de oeverzone en ondiepe delen van relatief voedselarme wateren, zoals vennen, leemputten, zandplaten en duinplassen, worden hierdoor inheemse planten en dieren weggeconcentreerd. Watercrassula vormt drijvende matten die ervoor zorgen dat onderwaterplanten geen licht meer krijgen. Ook kunnen deze matten zorgen voor zuurstoftekort in het water.

Aanpak

De aanpak bestaat uit het handmatig verwijderen van de watercrassula. Het droge voorjaar maakt dit mogelijk. Met een schop of spade worden plaggen met watercrassula verwijderd. Van belang is om de groeiplaats voldoende ruim uit te steken. De plaggen worden met een kruiwagen afgevoerd naar een afvalcontainer.

De volgende stappen worden doorlopen:

- 1) Aantrekken van vrijwilligers en inplannen van werkdagen
- 2) Instructie van vrijwilligers
- 3) Markeren van groeiplaatsen met stokken en lint. Dit is gezien de ruime verspreiding in het gebied niet echt nodig, maar voor kleine losse besmettingen kan het handig zijn om deze te markeren als deze opgespoord zijn.
- 4) Afplaggen van groeiplaatsen en afvoeren per kruiwagen
- 5) Na afloop controleren en schoonmaken van schoenzolen en materieel om verspreiding te voorkomen.

Benodigde materialen

- Spades en schoppen, bij voorkeur plagschoppen
- Kruiwagens
- Spuitbus met kalkverf
- Afvalcontainer (fa. Paulissen)

Tijdsplanning en vervolg

Antea wil in week 24 (juni) de Vloedtuinen opleveren aan de vereniging van eigenaars (VvE). De werkzaamheden moeten bij oplevering zijn afgerond. Zoals eerder vermeld zal het niet mogelijk zijn om 100% besmetting te verwijderen. Het is daarom belangrijk dat we na overdracht van de grond het gesprek aangaan met de VvE om hen te wijzen op de risico's van watercrassula. Onze intentie is om te komen tot afspraken voor nazorg.

Uitvoering van werkzaamheden is mogelijk doordat moerasvegetaties momenteel zijn drooggefallen. Als deze droge weersomstandigheden veranderen kan het zo zijn dat handmatig plaggen niet meer mogelijk is. Dit maakt het belangrijk om op korte termijn te beginnen.

Meer lezen

Van der Loop, J. & H. van Kleef (2020). Omgaan met watercrassula in natuurgebieden. Uitgave Stichting Bargerveen, Nijmegen.

Van Kleef, H.H., E. Brouwer, J.M.M. van der Loop, M. Buiks & E.C.H.E.T. Lucassen (2017). Systeemgerichte bestrijding van watercrassula. Stichting Bargerveen, Nijmegen.

NVWA (2019). Factsheet Watercrassula.